

V Praze dne: 22. února 2023

Pro: Revizní komisi Asociace klinických logopedů České republiky

Od: Chrenek, Toman, Kotrba advokátní kancelář spol. s r.o.

Právní stanovisko: Působnost Revizní komise AKL

Cílem právního stanoviska je detailní rozbor působnosti Revizní komise AKL v intencích zákonné právní úpravy a Stanov AKL a v té souvislosti pak právní posouzení těchto konkrétních situací, k nimž došlo po volbě členů jednotlivých orgánů Spolku volebním Členským shromážděním konaným 21. a 22. října 2022:

- i. Předsdkyně RK nebyla pozvána na (i) jednání Rady konané 18.11.2022, na němž byla mj. přijímána zásadní tzv. Interní norma řešící např. výši náhrad za výkon funkce, dále pak na (ii) jednání Rady konané 9.2.2023 on-line, v němž byla řešena otázka působnosti právě RK*
- ii. Jak postupovat v případě, když členky Rady AKL odmítají součinnost s Revizní komisí nesouhlasí v případě delší nepřítomnosti předsdkyně RK (dovolená, nemoc apod.) s účastí jiného člena RK na svém jednání.*
- iii. Právě na jednání Rady konané 9.2.2023 on-line (předsdkyně RK nebyla pozvána) bylo přijato rozhodnutí, že: „Na žádost Revizní komise Rada AKL ČR souhlasí s kontrolou hospodaření spolku AKL za roky 2020, 2021 a 2022, avšak pouze za předpokladu, že je k retroaktivní revizi důvod. ... Pokud Revizní komise učiní opětovné revize těchto roků a ukáže se, že revizní zpráva obsahuje totožná zjištění, která již byla předložena (pozn.: má se na mysli předchozí RK), pak není jediný důvod, aby bylo naplněno ustanovení III/B/3. Stanov, **neboť se jedná o svévoli.**“.*

I. Úvodní ustanovení

1.1. Asociace klinických logopedů České republiky, z. s., IČ 41192303, je spolek zapsaný ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze pod sp. zn. L.2440 (dále jen „AKL“ nebo „Spolek“). Dle ustanovení III/A Stanov má Spolek tyto orgány:

1. Členské shromáždění
2. Rada spolku
3. Předseda spolku
4. Etická komise
5. **Revizní komise**

Již v úvodu je třeba konstatovat, že Revizní komise je nepochybně Kontrolní komisí ve smyslu § 262 a násl. zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen ObčZ). Toto konstatování je namístě s ohledem na „argumentaci“ stávajícího právního zástupce, že příslušné ustanovení ObčZ orgán „Revizní komise“ neznačí (viz § 243 ObčZ – „Stanovy mohou orgány spolku pojmenovat libovolně, nevzbudí-li tím klamný dojem o jejich povaze.“).

1.2. K problematice „Působnost Revizní komise AKL“ (dále též „RK AKL“) se váže právní úprava obsažená v § 214 a násl. ObčZ, a to jednak úprava vymezující zásadní poslání spolku, dále pak (a zejména) úprava obsažená v § 262 až § 264 ObčZ – „Kontrolní komise“, resp. další ustanovení ObčZ vymezujících práva kontrolní komise – např. § 248 odst. 2 ObčZ (svolání zasedání členské schůze, resp. v posuzovaném případě Členského shromáždění).

1.3. Kromě zákonné právní úpravy je působnost a činnost RK AKL vymezena Stanovami takto:

V. REVIZNÍ KOMISE

A. VYMEZENÍ ČINNOSTI:

1. Revizní komise provádí jednak revizní činnost ve vztahu k hospodaření AKL ČR, resp. k hospodaření orgánů spolku AKL ČR.

*2. Kontrolu hospodaření AKL ČR a jejich orgánů může provádět Revizní komise **permanentně dle potřeby a z vlastní iniciativy**. Povinnost kontroly a sepsání zprávy má však alespoň jednou ročně.*

B. REVIZNÍ KOMISE

1. Revizní komise sestává ze tří členů volených členským shromážděním. Ze svého středu volí členové komise předsedu Revizní komise.

2. Předseda Revizní komise svolává a nařizuje jednání komise a tato jednání řídí. Předseda komise zejména:

- *zpracovává roční zprávu činnosti Revizní komise pro potřeby členského shromáždění,*
- *provádí průběžnou kontrolu ekonomického chodu AKL ČR z.s., zprávy o výsledcích předkládá všem členům AKL ČR z.s. v zabezpečené elektronické podobě na web AKL ČR z.s. nebo na členském shromáždění,*
- *kontroluje předložené doklady pro výplatu cestovních a jiných náhrad účtovaných členy AKL ČR z.s., má právo kontroly veškerých ekonomických dokladů AKL ČR z.s., provádí revize či zajišťuje inventury,*

- *s právem poradního hlasu se může účastnit jednání rady AKL ČR z.s.,*
- *v případě nesrovnalostí činí náležitá oznámení a navrhuje postup při nápravě stavu.*

II.

Obecné vymezení působnosti RK AKL

2.1. Problematikou obecného vymezení působnosti kontrolních komisí spolků se relativně široce zabývají komentáře k § 263 ObčZ, zejména pak komentář Dr. Lavického, Dr. Hrabánka, resp. Dr. Deverové (viz v beck-online). Všechny uvedené komentáře se shodují v tom, že kontrolní komise není pouze orgánem, jehož činnost spočívá toliko v kontrole hospodaření spolku, ale zásadně dohlíží na **veškerou činnost spolku**, zda je tato v souladu se stanovami a právními předpisy. Jestliže má komise mj. kontrolovat tzv. „řádne vedení záležitostí spolku“, musí být dohled zaměřen též na účelnost, účinnost a hospodárnost činnosti jednotlivých orgánů spolku. Jinak řečeno, dohled nad hospodařením spolku je sice zásadní činností, avšak v souhrnu dalších zmíněných dohledových aktivit.

2.2. Dr. Lavický zdůrazňuje, že působnost kontrolní komise je sice v zákoně vymezena pouze rámcově, avšak pro výklad náležitě dostatečně a **hlavně kogentně**. Kontrolní komisi (v našem případě RK AKL) je třeba vnímat jako orgán vnitřní správy spolku, přitom smyslem poslání je „*chránit zájmy spolku a jeho členů ve vztahu ke správě spolku, kterou vykonává statutární orgán*“ (Rada AKL).

2.3. Z výše uvedeného (viz b. 2.1. a 2.2.) bez dalšího vyplývá, že obligatorní působnost je stanovena kogentně, a to mj. při stálém kontrolování veškeré činnosti spolku, zda je tato vykonávána v souladu s právními předpisy a v posuzovaném případě se Stanovami. Soulad se Stanovami, který je předmětem kontroly svěřené RK AKL, je třeba chápat v materiálním smyslu, tzn. RK AKL poměřuje **činnost a vedení záležitostí Spolku**, a to jak vůči úpravě obsažené ve Stanovách, tak vůči všem normám spolkového práva (ObčZ a další právní předpisy).

III.

Obligatorní působnost RK AKL

3.1. V návaznosti na závěry obsažené v čl. II. lze shrnout, že do působnosti RK AKL spadá veškerá činnost Spolku, přitom základním kritériem kontrolní činnosti je soulad s právními předpisy a vnitřním právem Spolku (Stanovy). Do působnosti RK AKL nepochybně spadá tato činnost Spolku včetně jednotlivých součástí spolkových náležitostí:

- Zda se působení Spolku nepříčí právním předpisům** sleduje kontrolní orgán jak ve vztahu k ostatním orgánům AKL, tak ve vztahu k faktickým aktivitám Spolku navenek, tzn. při zaměření na právní vztahy, jež AKL zakládá a naplňuje vůči třetím osobám či vůči členům Spolku (to vše jak z hlediska soukromoprávních, tak veřejnoprávních povinností).
- Mnohdy pomíjenou, avšak důležitou kontrolní činností je **podílení se na naplňování účelu Spolku** ve smyslu Stanov a zákonné koncepce (§ 214 až § 218 písm. b/ ObčZ). Jinak řečeno, nejde jenom o „hlídání hospodárnosti“ v rámci činnosti Spolku, ale o kontrolu aktivit a hodnot, jež se ekonomicky neprezentují. Jde o tzv. **zajišťování souladu se Stanovami v širším slova smyslu**.
- Právo kontroly hospodárnosti**, tzn. zda Spolek vede své hospodaření účelně a hospodárně, je samozřejmě součástí kompetencí RK AKL s tím, že jde o specifický případ kontrolní činnosti zaměřených na efektivitu rozhodování vedení Spolku (Rady AKL), přitom pod tuto kontrolu náleží i nakládání s nehmotnými právy, know-how atd. Speciálně do této oblasti spadá kontrola hospodaření Spolku v souladu s rozpočtem a rozpočtovými pravidly. Do této oblasti lze zařadit také kontrolu řádné evidence a účetnictví.
- Pod kontrolu souladu činnosti Spolku s právními předpisy náleží nejen zajišťování souladu s příslušnými ustanoveními ObčZ, ale též s ustanoveními zákona o účetnictví (zák. č. 563/1991 Sb.,

v aktuálním znění), daňovým řádem (zák. č. 280/2009 Sb.), nebo např. s insolvenčním zákonem (zák. č. 182/2006 Sb.).

Všechny jednotlivé aspekty kontrolní činnosti uvedené výše jsou kontrolní komisi, tzn. v našem případě RK AKL, **svěřeny zákonem obligatorně, a to kogentně!** Žádný z orgánů Spolku výkonu těchto kompetencí RK AKL nesmí bránit, naopak musí členům RK AKL poskytnout veškeré doklady, podklady a informace, jež jsou k zajištění řádné kontroly potřebné. Dr. Lavický: „*Pokud je kontrolní úloha stanovena v § 263 pojmovým znakem kontrolní komise, nelze uvažovat, že by kontrolní komise (ať pojmenovaná jakkoliv) byla této své působnosti stanovami zbavena.*“

3.2. Ve vztahu k zákonným kompetencím RK AKL je zcela zásadní ta právní úprava, jež je obsahem § 264 ObčZ – Kontrolní oprávnění člena komise. V tomto směru stačí odkázat na aktualizovaný výklad k příslušným ustanovením ObčZ: „*Rozsah oprávnění je velmi široký a v případě zřízení komise jej nelze stanovami omezit. Týká se bez výjimky všech dokladů (!) spolku a členů všech jeho orgánů a jeho zaměstnanců.*“ (D. Hrabánek). Samozřejmost vydání žádaných dokladů, pořizování kopií atd. je bez dalšího zákonnou povinností členů Spolku, resp. členů orgánů Spolku. V této souvislosti je namíště poukázat na § 263 ObčZ, resp. § 248, kdy RK AKL jako každá kontrolní komise může na odmítnutí součinnosti reagovat příslušným podnětem, resp. též svoláním mimořádné členské schůze, v našem případě Členského shromáždění.

3.3. Působnost RK AKL jakožto kontrolního orgánu stanovenou právním režimem a Stanovami nelze jakkoliv zužovat, naopak působnost tohoto orgánu lze toliko fakultativně rozšířit. Jelikož v posuzovaném případě nad rámec občanskoprávní úpravy a Stanov kompetence rozšiřovány nejsou, je nadbytečné se danou problematikou zabývat.

IV. Odpovědnost členů RK AKL

4.1. Je třeba připomenout, že každý člen kontrolní komise jakéhokoliv spolku je nositelem odpovědnosti v širším smyslu, a to v intencích dle ObčZ (viz § 159 odst. 1 a 3: „*Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se ..., že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí; má se za to, že jednal nedbale, kdo není této péče schopen, ač to musel zjistit ...*“). Kromě toho je třeba zmínit, že na člena RK AKL dopadá též analogická povinnost příkazníka vykonávat svou činnost poctivě a pečlivě (§ 2432 odst. 1 ObčZ).

4.2. V případě zjištění nedostatku při neřádné správě spolkových záležitostí je zřejmé, že odpovědnost bude dopadat v první řadě na ty členy jiných orgánů Spolku, kteří v souvislosti s neplněním svých povinností nedostatky způsobili. Na členy kontrolního orgánu bude odpovědnost dopadat v případě, že:

- a) RK AKL neprovedla kontrolu určité záležitosti, ač taková kontrola spadá pod povinnosti kontrolního orgánu;
- b) RK AKL provedla kontrolu nedostatečně a nedbale, přitom takový přístup vedl k tomu, že nebylo zjištěno „*dlouhodobé nedbalé vedení spolkových záležitostí či např. dlouhodobě liknavé spravování finančních záležitostí spolku*“ atd.;
- c) RK AKL sice kontrolu provedla, ale z důvodu nedbalosti či neznalosti nedostatek nezjistila, nebo sice zjistila, ale tento neohlásila příslušnému orgánu Spolku.

4.3. Pro úplnost se konstatuje, že nedostatkem v činnosti kontrolního orgánu Spolku je též situace, kdy jiný orgán odmítne předložit požadovanou dokumentaci či požadované doklady, a RK AKL na tento nepřijatelný přístup ke kontrole náležitě nereaguje.

V.

Shrnutí

(včetně odpovědí na otázky vymezené v úvodu Právního stanoviska)

5.1. RK AKL představuje kontrolní komisi spolku ve smyslu § 262 a násl. ObčZ. Kromě zákonné právní úpravy je působnost a činnost RK AKL vymezena v části druhé čl. V. Stanov.

RK AKL dohlíží na veškerou činnost AKL, v této souvislosti zejména:

- **Provádí revizní činnost ve vztahu k hospodaření AKL (kontrola hospodaření AKL v souladu s rozpočtem a rozpočtovými pravidly, kontrola řádné evidence a účetnictví),**
- **Provádí kontrolu působení AKL v souladu s příslušnými právními předpisy a stanovami.**

Obligatoční působnost kontrolní činnosti RK AKL je zákonem stanovena kogentně, tzn. předmětná zákonná úprava je závazná! Stanovy nemohou tuto působnost omezit, tím spíše to nemůže učinit jakýkoliv orgán AKL.

5.2. RK AKL je složena ze tří členů volených Členským shromážděním. Ze svého středu volí členové RK AKL svého předsedu, tzn. volba předsedy RK je výhradně svěřena členům tohoto orgánu. Předseda RK AKL je mimo jiné oprávněn k účasti na jednání Rady AKL s právem poradního hlasu.

5.3. Odpovědi na otázky vymezené v úvodu Právního stanoviska:

- **i. otázka:** *Předsedkyně RK nebyla pozvána na (i) jednání Rady konané 18.11.2022, na němž byla mj. přijímána zásadní tzv. Interní norma řešící např. výši náhrad za výkon funkce, dále pak na (ii) jednání Rady konané 9.2.2023 on-line, v němž byla řešena otázka působnosti právě RK.*

ad i. odpověď: Nepozvání předsedkyně RK AKL na jednání Rady AKL považujeme za porušení ustanovení části druhé V/B/2/D Stanov, jelikož předsedkyni RK AKL nebylo fakticky umožněno vykonat její právo zúčastnit se jednání Rady AKL s právem poradního hlasu. V této souvislosti doporučujeme členům RK AKL podat návrh Ětické komisi na kárný postih předsedkyně Rady AKL, jelikož nepozváním předsedkyně RK AKL bylo porušeno ustanovení části druhé V/B/2/D Stanov, a tím se předsedkyně Rady AKL mohla dopustit kárného provinění podle ustanovení části druhé I/D/2/C Stanov.

- **ii. otázka:** *Jak postupovat v případě, když členky Rady AKL odmítají součinnost s Revizní komisí nesouhlasí v případě delší nepřítomnosti předsedkyně RK (dovolená, nemoc apod.) s účastí jiného člena RK na svém jednání.*

ad ii. odpověď: Pro vyloučení pochybností doporučujeme RK AKL, aby v případě nepřítomnosti předsedy v době jednání Rady AKL zvolila předsedou jiného člena RK AKL. Ten se na jednání Rady AKL prokáže zápisem z jednání RK AKL o svém zvolení a tím mu bude umožněna účast na jednání Rady AKL bez jakýchkoliv pochybností.

- **iii. otázka:** *Právě na jednání Rady konané 9. 2. 2023 on-line (předsedkyně RK nebyla pozvána) bylo přijato rozhodnutí, že: „Na žádost Revizní komise Rada AKL ČR souhlasí s kontrolou hospodaření spolku AKL za roky 2020, 2021 a 2022, avšak pouze za předpokladu, že je k retroaktivní revizi důvod. ... Pokud Revizní komise učiní opětovné revize těchto roků a ukáže se,*

*že revizní zpráva obsahuje totožná zjištění, která již byla předložena (pozn.: má se na mysli předchozí RK), pak není jediný důvod, aby bylo naplněno ustanovení III/B/3. Stanov, **neboť se jedná o svévoli.***“.

ad iii. odpověď: Na tuto otázku odpovídá toto Právní stanovisko jak rozbořem v čl. II/, tak zejména rozbořem v čl. III/ - Obligatorní působnost RK AKL, tzn. stačí zopakovat, že: „*Žádný z orgánů Spolku výkonu těchto kompetencí RK AKL nesmí bránit, naopak musí členům RK AKL poskytnout veškeré doklady, podklady a informace, jež jsou k zajištění řádné kontroly potřebné.* Dr. Lavický: „*Pokud je kontrolní úloha stanovena v § 263 pojmovým znakem kontrolní komise, nelze uvažovat, že by kontrolní komise (ať pojmenovaná jakkoliv) byla této své působnosti stanovami zbavena.*“, dále pak, že: „*Rozsah oprávnění je velmi široký a v případě zřízení komise jej nelze stanovami omezit. Týká se bez výjimky všech dokladů (!) spolku a členů všech jeho orgánů a jeho zaměstnanců.*“. Je proto jasné, že ze strany RK AKL jde o řádný výkon zákonem uložených povinností, tzn. tvrzení o „svévoli“ je projevem zjevné neznalosti zákona a omezující rozhodnutí Rady z 9.2.2023 (viz otázka) je zcela irelevantní a absolutně nepřijatelné.

za Chrenek, Toman, Kotrba advokátní kancelář spol. s r.o.

JUDr. Petr Toman, LL.M., advokát

jednatel